

ÅRSRAPPORT FLORAVÄKTARNA 2020

2021-01-09

Stort tack till alla som på något sätt bidragit till Floraväktarverksamheten 2020!

Bakgrund

Vad är floraväkteriet?

För att kunna bevara hotade växter krävs att man har aktuell kunskap om var arterna finns och om de ökar eller minskar.

Floraväkteriet innebär att kända växtplatser för hotade arter besöks regelbundet. Vid varje besök räknas hur många exemplar som finns av arten. Man noterar också eventuella hot mot växtplatsen eller växten. Vid floraväkteri följs en standardiserad metodik. Det gör att resultaten från olika år och olika delar av landet kan jämföras. Resultatet rapporteras i Artportalen och kan sedan användas för utvärdering och analyser.

Genom regelbundna rapporter om arternas numerär är det möjligt att följa deras utveckling och vid behov vidta åtgärder för att bevara en viss art och dess livsmiljö. Det kan vara åtgärder på en specifik lokal eller mer generella åtgärder.

Kunskapen om arternas tillstånd används på många olika sätt i naturvårdsarbetet. Sammanställningar av Floraväktarnas uppgifter är viktiga underlag för bedömning av vilka kärlväxter som ska vara rödlistade i Sverige, för att följa utvecklingen i vår natur inom miljöövervakningen, för att bedöma om vi närmar oss och kan uppnå miljömål och för internationell rapportering om miljötillståndet i Sverige. I Sverige är man idag beroende av ideella krafter för att samla in den här kunskapen. Det är här floraväktarna kommer in.

Floraväktarna är ett nätverk av naturintresserade personer som är med och bevakar och ökar kunskapen om våra hotade växter. Idag är vi ungefär 500 floraväktare. En del är flitiga och floraväktar nästan varje ledig stund under sommarmånaderna. Andra besöker årligen någon eller några växtlokaler i närheten av där de bor. Varje litet bidrag är viktigt.

Uppdraget

Svenska Botaniska Föreningen har på uppdrag av SLU ArtDatabanken åtagit sig att tills vidare och med långsiktig inriktning ansvara för nationell samordning av floraväkteriet. Uppdraget regleras genom avtal mellan parterna som gäller från och med 2005-03-01.

Uppdraget innebär att Svenska Botaniska Föreningen

- samordnar floraväkteriet i Sverige omfattande ett 25-tal regionala projekt
- utvecklar verksamheten i en positiv riktning
- tillsammans med ArtDatabanken söker ekonomiska bas- och extraresurser för verksamheten
- tillsammans med ArtDatabanken styr utvecklingen av Artportalen för att bättre anpassa den till floraväkteriet

Verksamheten 2020

Organisation

Svenska Botaniska Föreningen ansvarar för den nationella samordningen av floraväckeriet. Det görs genom en halvtidstjänst som sedan 2005 innehafts av Margareta Edqvist. Margareta har under året gått i pension och sedan 1 mars 2020 har Sofia Lund nu tjänsten som nationell samordnare.

De lokala botaniska föreningarna sköter koordineringen i sina respektive geografiska områden.

Den viktigaste arbetsuppgiften är att stötta de regionala samordnarna i deras jobb med floraväckeri, hantering av data i Artportalen och validering av hotade arter. Detta sker via telefon, mail och möten. Stödet anpassas efter behovet i respektive region.

Pandemin ställde till det

Det gångna året har varit speciellt så till vida att vi inte kunnat ha några fysiska möten. En del möten har hållits digitalt medan andra har ställts in. Sofia har inte kunnat åka runt och träffa folk men har istället ringt och pratat med nästan alla floraväktarsamordnare. För att lära känna deras län och utmaningar och förstå hur hon kan stötta just dem.

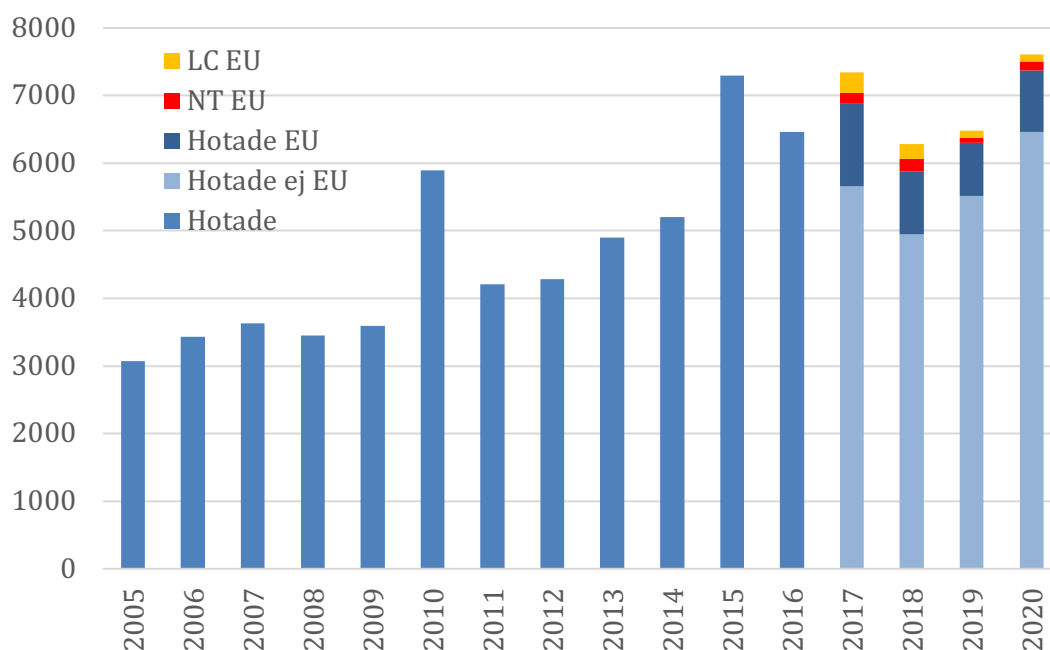
I de lokala botaniska föreningarna har många av de planerade föreningsaktiviteterna uteblivit. Det här har ställt till det lite. De floraväktare som brukat delta i gruppaktiviteter har inte kunnat komma ut på samma sätt som tidigare. Det har också varit svårt att ta emot nybörjare som annars ofta introduceras via föreningsaktiviteter eller genom att man åker ut tillsammans och floraväktar.

Likaså möten med länsstyrelser har i flera län uteblivit.

Trots detta så har floraväckeriet fungerat bra. Redan inbitna floraväktare har under året varit flitigare än någonsin och ett rekordstort antal lokaler har floraväktats. Att så mycket annat i samhället varit inställt har nog bidragit.

Antal floraväktade lokaler

Under året har 11 087 lokaler floraväktats, 7 605 av dem är lokaler för hotade arter och EU-arter (Annex 2, 4 & 5). Den senare siffran brukar ligga mellan 6000 och 7000, så årets insats är mycket bra.

Figur 1: Diagrammet visar antal floraväktade lokaler för hotade arter och EU-arter under perioden 2005–2020.

Validering

Under året har även ett stort antal poster inom floraväkteriet blivit validerade. Ett par av de lokala botaniska föreningarna har gått igenom merparten av sina floraväktarposter. I andra föreningar har man under året kommit igång med uppgiften. Vid årsskiftet 2020/2021 var 41% av alla floraväktarposter i Artportalen validerade.

Samordnarens roll är att stötta, supporta och underlätta de lokala föreningarnas arbete med validering. Samordnaren deltar även i en valideringsgrupp med syfte att utveckla Artportalens funktioner för validering och få dem i bruk.

Floravård

Flera av de lokala botaniska föreningarna har ett etablerat samarbete med sin länsstyrelse kring floravård. På en del håll gör föreningen själva floravårdande åtgärder (då i samråd med såväl länsstyrelsen som markägare), bland annat så fagar och slåtter man gamla slåtterängar och restaurerar viktiga växtplatser. För bland annat mosippa bedriver man förnygringsförsök för att se vilka metoder som ger bäst utfall. De lokala föreningarna hanterar även ett stort antal ärenden där olika projekt (bygglov, kabeldragning osv) berör växtplatser för rödlistade arter. I en del ärenden författas skrivelser och i andra åker man ut i fält tillsammans med entreprenören och visar på var växtplatsen finns och diskuterar lämpliga åtgärder för att undvika skada.

Information, artiklar och rapporter

I april 2020 offentliggjorde SLU ArtDatabanken en ny rödlista. Under året har Naturvårdsverket publicerat en sammanställning om tillståndet för de arter som ingår i EU:s art- och habitatdirektiv. De bedömningar som görs i båda dessa dokument bygger i stor utsträckning på data insamlat genom floraväkteriet.

Utöver dessa nationella dokument har det året har det publicerats ett flertal artiklar och rapporter om rödlistade växtarter där data från floraväkteriet har använts. Dessa artiklar och rapporter bidrar till förståelsen av de rödlistade arternas ekologi, kunskap som är avgörande i arbetet med att bevara biologisk mångfald.

Att sprida information om floraväkteriet är ett sätt att hålla entusiasm och engagemang uppe hos dem som floraväktar, att sprida intresset och rekrytera nya floraväktare och att få myndigheter och andra som på olika sätt arbetar med naturvård att förstå vikten av det arbete som görs. Information om floraväkteriet sprids i olika forum och formuleras för olika målgrupper. Under året har information om floraväkteriet spridits bland annat genom:

- Uppdaterad information om floraväkteriet på Svenska Botaniska Föreningens hemsida
- Artiklar och reportage i Svenska Botaniska Föreningens två tidskrifter
- Artiklar och reportage i andra forum (bland annat SVT, WWF, Natursidan och veckotidningen Maïa)
- Inlägg i Facebookgruppen Floraväktarna som vid årsskiftet 2020/2021 hade 650 medlemmar
- En kandidatuppsats om motivationsfaktorer som driver deltagande i medborgarforskning i svensk naturvård

I bilaga 1 listas en del av alla de artiklar och rapporter som på något sätt anknyter till floraväkteriet som har publicerats under året.

Uppdaterad floraväktarmanual och annat stödmaterial

Under året har handledning om floraväkteriet och annat stödmaterial som kan vara till hjälp för den enskilde floraväktaren uppdaterats. Materialet finns på Svenska Botaniska Föreningens hemsida www.svenskbotanik.se/floravaktarna. Materialet omfattar:

- **Handledning för floraväktare** som tar upp allt en floraväktare behöver veta.
- **Artportalen för floraväktare** som guidar dig steg för steg genom Artportalen.
- **Arter som ska floraväktas** en lista över alla arter som ska floraväktas.
- **Floraväkteri av lägre taxa än art** som listar de arter där floraväkteriet ska göras på lägre nivå än art.
- **Enheter i floraväkteriet** som anger i vilken enhet de olika arterna ska räknas.
- **Kontaktuppgifter floraväktarsamordnare** med mail-adresser till landets alla floraväktarsamordnare.

Floraväktar-app

Under 2020 påbörjades arbetet med att ta fram en app för floraväkteriet. Appen ska möjliggöra floraväkteri utan större planeringsinsats eller utskrift av kartor. Med en app hoppas vi kunna modernisera och effektivisera floraväkteriet. Förhoppningen är också att attrahera nya floraväktare. Appen kommer i första hand att lanseras för iPhone och när den fungerar kommer vi att göra de justeringar som krävs för att lansera den även för Android.

Floraväktarläger

Floraväktarläger är en viktig del av verksamheten. Många floraväktare hämtar i dessa läger entusiasm för att fortsätta sitt ensamarbete på hemorten. Att delta i floraväktarläger är också en bra inkörssport för nybörjare. Genom att kraftsamla tillsammans under några dagar får man mycket gjort och kan uppdatera och validera data i Artportalen för de besökta lokalerna.

Årets floraväktarläger genomfördes 13–16 augusti i Gnosjö. Vi var 15 deltagare som under de fyra inventeringsdagarna besökte ca 240 lokaler i Gnosjö, Gislaved, Vaggeryd, Värnamo och Sävsjö kommuner. Ett par av deltagarna var nybörjare som under lägret fick en bra introduktion till hantverket. Vi fokuserade i första hand på klockgentiana som blommade fint och verkade ha ett bra år. Då det är glest med floraväktare i den västra del av Jönköpings län passade vi på att floraväkta allt som det var bra inventeringstid för i mitten av augusti. Vi var noggranna med att ta ordentliga koordinater och kunde på så sätt justera och precisera många floraväktarlokalerna. Med detta nya data har också många äldre fynd i området kunnat valideras. En utförligare rapport från lägret finns i bilaga 2.

Samordnarträff

För att stötta de regionala samordnarna ordnas varje år en träff dit alla regionala samordnare bjuds in. Under en helg botaniseras vi tillsammans och diskuterar utmaningar med floraväkteriet. Dessa träffar är ett viktigt sätt för nationell samordnare att nå ut till regionala samordnare om hur vissa saker ska göras. Det är ett värdefullt tillfälle att diskutera svårigheter och dela med sig av lösningar på olika problem. Och inte minst ett sätt att entusiasmera och peppa de regionala samordnarna.

Under 2020 kunde denna träff inte genomföras. Istället hade vi ett digitalt möte 8 maj där vi gick igenom nya rödlistan och vad det innebär för förändringar i floraväkteriet.

Dialog ArtDatabanken

Samordnaren för en kontinuerlig dialog med ArtDatabanken om hur insatserna ska prioriteras, vilka arter det just nu behövs mer data om och hur floraväxteriet bäst bör göras.

I arbetet ingår även att kontinuerligt stöta på ArtDatabanken om en fungerande floraväktarmodul som kontinuerligt förbättras. Vid två tillfällen under året har önskemål om förändringar sammanställts och skickats till ArtDatabanken. Ett par av dessa önskemål har förverkligats under året.

Under året har Sofia även deltagit i Artportalsrådet.

Floraväktarråd

Sedan 2008 finns ett Floraväktarråd om sex personer. Gruppen har en rådgivande funktion och är ett diskussionsforum för att ge samordnaren stöd i verksamheten.

Floraväktarrådet består i dagsläget av

- Jan Andersson, SBF och floraväktarsansvarig i Stockholms län
- Mora Aronsson, SBF och floraväktarsansvarig i Uppsala län
- Margareta Edqvist, floraväktarsamordnare i Jönköpings län och tidigare nationell samordnare
- Henrik Josefsson, Länsstyrelsen i Örebro län
- Sebastian Sundberg, SLU ArtDatabanken
- Åke Widgren floraväktarsamordnare i Blekinge län

Floraväktarrådet har ett möte årligen i november/december. Under 2020 kunde denna träff inte genomföras. Istället hade vi ett digitalt möte 11 december där vi summerade 2020 års verksamhet och planerade 2021 års verksamhet.

Årets Miljöhjälte

Den 23 oktober 2020 fick Floraväktarna motta WWF-priset Årets Miljöhjälte.

När man arbetar för att bevara biologisk mångfald jobbar man ofta i motvind. Att få den här utmärkelsen är en välbehövlig boost! Cred till alla er som år efter år besöker kända växtplatser för hotade växter och räknar plantor. Och letar efter nya växtplatser för arter som är dåligt kända. Cred också till Margareta Edqvist som gjort verksamheten till vad den är idag.

För att kunna bevara biologisk mångfald krävs att man har aktuell kunskap om var arterna finns och hur det går för dem. Först med denna kunskap kan man prioritera och utforma naturvårdsinsatser dit de gör bäst nytta. Idag sker denna miljöövervakning i stor utsträckning på ideell basis, genom floraväxteri, fågeltaxering, dagfjärilsövervakning och andra initiativ. Vi hoppas att den uppmärksamhet vi får idag gör att politiker och myndigheter förstår vikten av denna miljöövervakning och avsätter resurser för att även i

framtiden hålla engagemanget igång. Så att svensk naturvård även i framtiden kan bygga på ett aktuellt kunskapsunderlag.

Figur 2: Floraväktarna fick under hösten motta WWF-priset Årets Miljöhjälte tillsammans med Våra barns klimat och Fältbiologerna.

Ekonomi

För 2020 års verksamhet erhöll Svenska Botaniska Föreningen 535 000 kronor av Naturvårdsverket genom stödformen "Bidrag till ideella miljöorganisationers arbete". Pengarna har använts till att bekosta floraväktarläget i Gnosjö och ersättning till de lokala botaniska föreningar som utfört floraväkteri under året.

För att på sikt hålla verksamheten ute i landet igång är det viktigt att den ekonomiska ersättningen för floraväkteriet kommer upp i en nivå som gör det möjligt att betala ut bilsättning till aktiva floraväktare. De bidrag vi idag får från Naturvårdsverket står inte längre i proportion till kostnaderna. Det kunskapsunderlag som floraväktarna ideellt bidrar med är en förutsättning för att hålla en hög nivå på svenskt naturvårdsarbete, att göra rätt prioriteringar och insatser och i förlängningen ett måste i bevarandet av biologisk mångfald. Floraväktarna samlar in detta kunskapsunderlag på ideell basis men det ska inte vara förenat med en kostnad att göra detta arbete.

För 2021 års verksamhet har vi har sökt 1 330 000 kr från Naturvårdsverkets "Bidrag till ideella miljöorganisationers arbete". Beslut om eventuell tilldelning väntas i början av 2021.

Den floraväktar-app som håller på att tas fram finansieras med medel som föreningen erhöll i en jubileumsgåva 2010.

Bilagor

1 Publicerat under året

2 Sammanfattning av 2020 års floraväktarläger i Gnosjö

Bilaga 1: Publicerat under året

Här listas en del av det som under året har publicerats om floraväxteriet och om rödlistade arter baserat på data från floraväxteriet. Det är endast ett litet urval av regionala tidskrifter som har gått igenom, det verkliga antalet artiklar i regionala tidskrifter är betydligt större.

Svensk Botanisk Tidskrift och Vilda Växter

Andersson, J.Y. *Nu anpassar vi floraväxteriet till nya rödlistan*. Svensk Botanisk Tidskrift 2020 (3–4): 144–147

Andersson, J.Y. *Tusentals klockgentianor på floraväktarläger i Gnosjö*. Svensk Botanisk Tidskrift 2020 (5): 218

Andersson, J.Y. *Var 2020 ett rekordår för fältgentiana?* Svensk Botanisk Tidskrift 2020 (5): 214

Andersson, U.-B. & Knutsson, T. *Vresalmen är akut hotad*. Svensk Botanisk Tidskrift 2020 (6): 307–313

Aronsson, N. *Fler rödlistade arter men färre hotade*. Vilda Växter 2020 (2):14–15

Aronsson, N. *Floraväktarna har fått pris som Årets miljöhjälte av WWF*. Vilda Växter 2020 (4):8

Aronsson, N. *...när jag kom till Varberg såg jag årets första citronfjäril...* Vilda Växter 2020 (4):10–13

Nilsson, E.V. *Räkna med floraväktaren*. Svensk Botanisk Tidskrift 2020 (3–4): 140–143

Nilsson, E.V. *Utan er – mindre flora och en fattigare svensk natur*. Svensk Botanisk Tidskrift 2020 (6): 282

Rosqvist, G. *Har dvärgag kommit för att stanna?* Svensk Botanisk Tidskrift 2020 (6): 283

Rova, J. *Upptäck fjällväxterna i Stalkas skugga*. Svensk Botanisk Tidskrift 2020 (3–4): 176–179

Rydberg, H. *Gotlandsmaskrosen är utdöd i Sverige och världen*. Svensk Botanisk Tidskrift 2020 (5): 237–241

Sundberg, S. & Andersson, J. *35 000 röda skogsliljor – intryck från ett floraväktarläger på Gotska Sandön*. Svensk Botanisk Tidskrift 2020 (1): 53–59

Sundberg, S., Aronsson, M., Halling, Ch., Hallingbäck, T., Johansson, G., Knutsson, T., Krikorev, M., Lönnell, N., Ottosson, E. & Thor, G. *Var fjärde växt och svamp är rödlistad*. Svensk Botanisk Tidskrift 2020 (3–4): 186–191

Sundberg, S & Löfgren, T. *Den förbisedda tallknipproten är funnen i Svealand*. Svensk Botanisk Tidskrift 2020 (5): 250–253

Regionala tidskrifter

- Andersson, J.Y. *Floraväktarresan I maj 2019 med fokus på backsippa, ryl och lungrot*. Daphne 2020:1
- Blomgren, E. *Rödlistan för Västergötland med senaste besök och antal lokaler*. Calluna 2020:2
- Burén, T. *Ny rödlista – förändringar som påverkar floraväxteriet*. Parnassia 2020:1
- Börjesson, G. *Föryngringsförsök med mosippa i Habo*. Calluna 2020:3
- Dahl, G. *Rapport från ett försök med insådd fältgentiana*. Rödblåran 2020:2
- Darell, P. *Knärot – en hotad doldis i skogen*. Parnassia 2020:1
- Grundström, S. *Sök knottblomster i sommar*. Rödblåran 2020:1
- Ingvarsson, S. & Wiberg, Å. *Taggbråken åter i Bohuslän*. Calluna 2020:2
- Johansson, M. & Sahlin, E. *Rödlistan för Västergötland med senaste besök och antal lokaler*. Calluna 2020:2
- Pettersson, U. *Källfräne – andra fyndet i Småland*. Parnassia 2020:1
- Sahlin, E. *Floraväxteri under 2020*. Calluna 2020:2
- Toomingas, A. *Lyckad jakt på knottblomster*. Rödblåran 2020:2

Övrigt

- Naturvårdsverket 2020: *Sveriges arter och naturtyper i EU:s art- och habitatdirektiv – resultat från rapportering 2019 till EU av bevarandestatus 2013–2018*.
- SLU ArtDatabanken 2020: *Rödlistade arter i Sverige 2020*.
- SLU ArtDatabanken 2020: *Tillstånd och trender för arter och deras livsmiljöer – rödlistade arter i Sverige 2020*.
- WWF 2020: *Floraväktarna, Våra barns klimat och Fältbiologerna utses till Årets miljöhjältar*. Pressmeddelande 2020-10-23.
- Veneke Ylikomi, M. 2020: *Årets miljöhjälte: Floraväktarna*. Maia 2020-11-01
- Hansson, E. 2020: *Här är årets miljöhjältar 2020*. Natursidan.se 2020-10-23.
- Länsstyrelsen Östergötland 2019: *Rödlistade kärlväxter i Östergötland – Utvecklingstrender för nationellt och regionalt hänsynskrävande arter i Östergötlands län 1995–2017*.
- SVT Nyheter Södertälje 2020: *Uppdraget: Att skydda växtriket*. Ett två minuter långt inslag om floraväktarna 2020-09-20.

Károlyi, Z. 2020: *Motivationsfaktorer som driver deltagande i medborgarforskning – betydelse för svensk naturvård*. Kandidatuppsats i miljövetenskap vid Uppsala Universitet Campus Gotland.

Bilaga 2: Sammanfattning av 2020 års floraväktarläger i Gnosjö

Årets floraväktarläger hölls i Gnosjö 12-16 augusti. Vi var 15 deltagare, en av dagarna med förstärkning av ytterligare en person. Flera deltagare var vana floraväktare medan andra fick värdefull träning. Under dagarna åkte vi ut två och två åt olika håll och inventerade. På kvällarna summerade vi dagen, diskuterade svårigheter och planerade för nästa dag.

Vi bodde på vandrarhem i anslutning till en idrottsanläggning i Gnosjö. Mysfaktorn var kanske inte så hög men det fungerade bra. Efter långa fältdagar i nära trettio graders värme var det skönt att komma in i skugga och få en dusch. Att det fanns ganska stora gemensamma utrymmen så vi kunde umgås utan att vara för nära varandra och att det var hög standard på städning var viktigt ett år som detta. Sista kvällen ordnade vi med gemensam mat från en lokal catering-firma som avnjöts vid långbord på vandrarhemmets uteplats.

Fokusart under lägret var klockgentiana. Margareta Edqvist hade på uppdrag av Länsstyrelsen i Jönköpings län gjort en grundlig inventering av arten 2005. Nu ville vi få en mer aktuell bild av hur det står till för arten. Klockgentiana har en sydvästlig utbredning i landet och återfinns i nederbördsrika områden med fukthedar. I Jönköpings län finns arten i Gnosjö, Gislaved, Vaggeryd, Värnamo och Sävsjö kommuner. Dessa kommuner fick därför utgöra vårt inventeringsområde. Då klockgentiana här främst växer längs sjöstränder kan ett högt vattenstånd göra dem svårinventerade. Vi hade dock tur. Trots lokala skyfall dagarna innan så hade vi bra förutsättningar för inventering på de flesta platser. Enstaka sjösystem hade lite högre vattenstånd och var därför svåra att komma åt.

Då det är glest med floraväktare i denna västra del av länet passade vi på att floraväkta allt som det var bra inventeringstid för i mitten av augusti. Nedan ges en artvis sammanställning av våra besök. Totalt besöktes ungefär 240 lokaler. Vi var noggranna med att ta ordentliga koordinater och kunde på så sätt justera och precisera många floraväktarlokalerna. Med detta nya data har också många äldre fynd i området kunnat valideras.

Klockgentiana EN

Klockgentiana eftersöktes på 60 lokaler. Arten hade ett ganska bra år och var i fin blom. Vi kunde återfinna arten på 37 lokaler. På fyra av dessa var förekomsten över 1000 skott. Sammanlagt blev det drygt 12 400 skott. Arten fanns kvar på de flesta av lokalerna från 2005. Två lokaler har sedan dess försvunnit då marken har schaktats och bebyggts. På fem av lokalerna från 2005 kunde arten inte återfinnas. Istället har några nya lokaler för

arten hittats i Sävsjö kommun. Den samlade bedömningen är att läget för arten i området är ungefär detsamma som det var 2005.

Sjötåtel VU

Sjötåtel eftersöktes på flera lokaler runt sjön Flåren i Värnamo kommun. Charlotte Wigermo som är väl känd med arten från Skåne deltog i sökandet. Trots en hel dags letande kunde arten inte hittas. Det kan ha berott på högt vattenstånd eller att arten inte hade ett bra år just i år. Vi lämnade därför resterande lokaler i området till ett annat år.

Klotgräs VU

Klotgräs eftersöktes på 15 av ungefär 30 kända lokaler i området. Flera av lokalerna såg ut att vara lämplig miljö för arten men trots idogt letande fann vi endast ett exemplar. Det verkar som att vi var ute vid fel tid på året för den här arten. Eller möjligen att den hade ett dåligt år. Vi lämnade därför resterande lokaler i området till ett annat år.

Ljungögontröst VU

Ljungögontröst hade ett bra år och vi fick se den i fin blom på flera platser. Arten eftersöktes på 15 av 19 kända lokaler i området. Resterande lokaler kunde vi inte komma åt på grund av restriktioner vid Skillingaryds skjutfält. Arten återfanns på nio av de besökta lokalerna. Sammanlagt räknade vi drygt 6000 plantor.

Krypfloka VU

Krypfloka eftersöktes på länets tre lokaler runt två närliggande sjöar i Gislaveds kommun. På två av lokalerna återfanns arten med 120 respektive uppskattningsvis 100 000 plantor.

Mellanlummer VU

En lokal norr om Värnamo besöktes och där räknades 50 skott på två olika dellokaler.

Ryl EN

Ryl eftersöktes på två lokaler, på den ena räknades 14 skott och på den andra kunde arten inte återfinnas.

Hartmansstarr VU

Hartmansstarr eftersöktes på tre lokaler. På två lokaler vid Sävsjö, där arten tidigare varit känd och floraväktats uppstod huvudbry. Någon hartmansstarr stod inte att finna men väl den snarlika klubbstarren. Eller? Trots noggranna studier och jämförelser med alla medhavda florer på kvällen kunde vi inte med säkerhet artbestämna det vi hittat. Belägg skickades därför till Torbjörn Tyler vid Botaniska Museet i Lund för att studeras vidare. I naturreservatet Gärhovs storäng vid Vaggeryd hittades däremot en "klockren" hartmansstarr. Där räknades 32 strån i en dikeskant, eventuellt kan det ha funnits fler i de delar som var slagna.

Småvänderot VU

Småvänderot eftersöktes på två lokaler i Labbramsängens naturreservat. Där arten påträffades i samband med inventering för Smålands Flora. Arten observerades senast 2011. Nu var vegetationen ogenomtränglig och arten bedöms inte längre finnas kvar.

Hedblomster VU

Länets enda lokal, vid domarringen i Smålandsstenar, besöktes men arten kunde trots idogt letande inte återfinnas.

Stortimjan VU

Två av tre lokaler i området besöktes. Arten återfanns på en av lokalerna (ca 1 m² i en vägren). Markägaren vidtalades och lovade att skydda arten.

Åkersyska VU

Åkersyska eftersöktes på en lokal där den senast sågs 1988. Miljön var idag förändrad och efter samtal med markägaren som mindes den sällsynta växten kom man fram till att den bör vara utgången sedan länge.

Mörk solvända VU

Denna underart av solvända eftersöktes på två av fyra kända lokaler i området. Underarten kunde dock inte återfinnas. Den ena lokalen var så förändrad så att den inte längre bedöms kunna hysa arten. Det bör nämnas att i Småland finns både ljus och mörk solvända, ofta växande på samma lokaler och med mellanformer så det är inte helt lätt.

Skogskorn VU

Länets enda lokal, vid Hindsekind öster om Värnamo, besöktes men arten kunde inte återfinnas.

Lundäxing EN

Lundäxing eftersöktes på två av tre kända lokaler i området och återfanns på en av dem. Den tredje lokalen låg på privat mark intill en herrgård och kunde därför inte nås.

Hjärtstilla VU

Hjärtstilla eftersöktes på sju lokaler. På en av dessa, vid kyrkan i Åker hittades fem plantor. På övriga lokaler verkar arten ha försvunnit.

Lungrot VU

Lungrot eftersöktes på 15 lokaler. Flera av dem var gamla uppgifter och vi hade inte förväntat oss att återfinna arten. Till vår överraskning återfann vi arten på sju lokaler, två av dem med rik förekomst där 120 respektive 179 plantor räknades.

Strandlummer NT och annex-art

Strandlummer eftersöktes på 57 lokaler. Många av dem var äldre uppgifter från inventeringen av Smålands Flora och arten har inte tidigare floraväktats systematiskt i området. Arten återfanns på 12 lokaler. Några av lokalerna utgjordes av sjöstränder med varierande vattenstånd och andra av gamla grustäcker och liknande platser där en mekanisk störning bidrar till att arten klarar konkurrensen. På flera av platserna var förekomsten ymnig. Vid Femkampsområdet i Vaggeryd var arten marktäckande på 335 m².

Kung Karls spira

Länets enda lokal för Kung Karls spira, Brunsekärret naturreservat, besöktes och där räknades drygt 600 plantor. I Jönköpings län floraväktas arten trots att den inte är en hotad art, detta då det bara finns en känd växtplats här.

Fältgentiana EN

Då inventeringslägret sammanföll med bra inventeringstid för sen fältgentiana så fick en grupp varje dag fokusera på denna och då i hela länet. Arten eftersöktes på 28 lokaler. Resultatet var nedslående då arten endast återfanns på nio lokaler. Vid Stensjö kvarn i Vaggeryds kommun räknades 2773 plantor men på de flesta lokaler var det endast enstaka plantor. På en av länets viktigaste lokaler, Repperda ängar, där arten tidigare förekommit talrikt hittade vi i år inte en enda. Arter som fältgentiana är helt beroende av hävden, inte bara att marken hävdas utan när hur stort betetrycket är och när på året. Ett lite för sent betessläpp eller ett högt betetryck just under fältgentianans tillväxtperiod kan vara förödande.

Övriga fynd som gjordes när vi ändå var i farten

I samband med inventeringen av fältgentiana räknades slättergubbe (VU) på tio lokaler, slätterfibbla (NT) på en lokal, finnögonströst (EN) på en lokal, backsippa (VU) på en lokal och dvärgseradella på en lokal. Dessutom snubblade vi över en ny lokal för slättergubbe och en ny lokal för knärot (VU).

Tack!

Stort tack till er som deltog, som kämpade er igenom långa inventeringsdagar i trassliga snår och stark sol! Inte minst för att ni bidrog till fin gemenskap vilket gjorde gott ett år som detta. Tack också till Margareta som stöttade vid planeringen och Länsstyrelsen i Jönköpings län som bistod med kartutskriften inför lägret!

Sofia Lund, Nationell samordnare för Floraväckeriet, 2020-09-22